

Gotika:

Období: od poloviny 13. století do počátku 15.století

Představitelé u nás

Jan z Jenštejna, mistr Závěš

Ze světových mistrů

Guillaume de Machaut (čti Gijóm d' Mašó) sekretář na dvoře Jana Lucemburského

Hlavní charakteristika:

- umělé zpěvy vzdělaných tvůrců
- duchovní písně husitské
- gregoriánský chorál - latinský obřadní zpěv

Jistebnický kancionál z roku 1420 nalezený v Jistebnici koncem 19.století

Renesance:

Období: 15. a 16. století

Představitelé u nás

Kryštof Harant z Polžic a Bezdrůžic pán na Pecce, který byl popraven na Staroměstském náměstí 1621 po Bělohorské bitvě byl nejen dobrý hudebník, ale i skladatel hodně cestoval, psal knihy i cestopisy, ovládal několik jazyků

Ze světových mistrů

Giovanni Pierluigi da Palestrina Ital 1525-1594

Orlando di Lasso Nizozemec 1532-1594

Usilovalo o obnovení životního a uměleckého ideálu antiky - starého Řecka.

Hlavní charakteristika:

- vokální polyfonie-zpívaný vícehlas, zpravidla s doprovodem nástrojů

Baroko:

Období: zhruba 17. a 18.století

Představitelé u nás

Adam Michna z Otradovic 1600-1676 autor písně Chtíc aby spal

Pavel Vejvanovský zemřel roku 1693

Bohuslav Matěj Černoهورský 1683-1742

Ze světových mistrů

Antonio Vivaldi 1678?-1741 - italský skladatel a houslista

Claudio Monteverdi 1567-1643

Giovanni Gabrielli 1557-1612

Vrcholné baroko

V období vrcholného baroka působili dva velikáni:

Johan Sebastian Bach 1685-1750 - duchovní kantáty, pašie, mše, toccaty a fugy. Současníci ho hodnotili hlavně jako varhaníka. Napsal mimo jiné 6 Braniborských koncertů, temperovaný klavír, Janovy a Matoušovy pašije.

Georg Friedrich Händel 1685-1759 - skladatel a klavírní virtuos. Psal hlavně opery a oratoria. Opery - Giulio Cesare, Xerxes, oratoria - Izrael v Egyptě, Juda Makabejský, Mesiáš, koncerty - Vodní hudba, Hudba k ohňostroji.

Zpočátku objevení krásy melodie doprovázená akordy - monódie. V tomto období vznikl orchestr, k sólovým áriím přibývají dvojzpěvy, trojzpěvy i sbory.

Co nového přineslo baroko:

- orchestr
- opera - vznikla na přelomu 16. a 17. století
- oratorium - chrámová obdoba opery
- kantáta - zpívaná skladba s doprovodem orchestru
- koncert - skladba pro sólový nástroj doprovázený orchestrem, vzniká s rozvojem nástrojové hudby
- tzv. generál bas značka připojená k basové notě, nad níž má znít akord

V průběhu vývoje baroka pracovali skladatelé nejdříve s doprovázeným jednohlasem, pak i nově pojatou polyfonií (zejména u nástrojové hudby).

Klasicismus:

Období: 2. polovina 18. století a začátek 19. století

Představitelé u nás

Jan Václav Stamic 1717-1757

Jiří Antonín Benda 1722-1795

Jakub Jan Ryba 1765-1815 autor „České mše vánoční“

Josef Mysliveček 1737-1781 proslul v Itálii jako skladatel oper a oratorií

Jan Hugo Václav Voříšek 1791-1825

František Xaver Bixi 1732-1771

Jan Ladislav Dusík 1760-1812

Antonín Rejcha 1770-1836 stal se prof. na pařížské konzervatoři, jeho žáci byli mimo jiné i H. Berlioz, C. Frank, F. Liszt, Ch. Gounod

Ze světových mistrů

Josef Haydn 1732-1809 - 104 symfonií (Lukavická, 12 londýnských, 6 pařížských, Oxfordská, Na odchodnou, ...), 83 smyčc. kvartetů, 24 oper, oratorium Čtvero ročních období

Wolfgang Amadeus Mozart 1756-1791 - 24 oper - nejznámější jsou: Únos ze serailu, Figarova svatba, Don Giovanni, Così fan tutte, Kouzelná flétna, 54 symfonií - Pařížská, Pražská, Jupiterská, Haffnerova, klavírní a houslové koncerty, koncerty pro fagot, flétnu, harfu, lesní roh, hoboj a klarinet, sonáty, tria, kvartety, ..., serenáda - Malá noční hudba, Rekviem - mše za zemřelé

Ludwig van Beethoven 1770-1827 - 9 symfonií - 3. Eroica, 5. Osudová, 9. d moll s Ódou na radost, 5 klavírních koncertů, 1 houslový koncert D dur, trojkonzert pro housle violoncello a klavír, 16 smyčcových kvartetů, 32 klavírních sonát (Patetická, Měsíční svit, Appassionata), jediná opera Fidelio

Vzniká:

- symfonie
- sonátová forma, uplatňovaná hlavně v útvaru symfonie
- smyčcový kvartet
- instrumentální sonáty

Romantismus:

Období: 19. století

Představitelé u nás

František Škroup 1801-1862 - napsal 1. českou operu Dráteník, 1834 napsal hudbu ke hře J.K.Tyla „Fidlovačka“, ve které poprvé zazněla naše hymna

Vilém Blodek 1834-1874 - opera V studni

Bedřich Smetana 1824-1884

Antonín Dvořák 1841-1904

Zdeněk Fibich 1850-1900

Ze světových mistrů

Franz Schubert 1797-1828

Carl Maria von Weber 1786-1826 - Čarostřelec

Felix Mendelssohn-Bartholdy 1809-1847

Robert Schumann 1810-1856

Fryderyk Chopin 1810-1849

Hector Berlioz 1803-1869

Gioacchino Rossini 1792-1868 - Lazebník sevilský

Niccolo Paganini 1782-1840 - nejslavnější houslový virtuoz

Franz Liszt 1811-1886

Richard Wagner 1813-1883

Giuseppe Verdi 1813-1901

Georges Bizet 1838-1875 - Carmen

César Frank 1822-1890

Petr Iljič Čajkovský 1840-1893

Modest Petrovič Musorgskij 1839-1881

Nikolaj Rimskij-Korsakov 1844-1908

Romantismus u nás:

Bedřich Smetana 1824-1884 - opery: Braniboři v Čechách, Prodaná nevěsta, Dalibor, Libuše, Dvě vdovy, Hubička, Tajemství, Čertova stěna a nedokončená Viola, smyčcový kvartet: Z mého života, symfonické básně z cyklu Má vlast (1. Vyšehrad, 2. Vltava, 3. Šárka, 4. Z českých luhů a hájů, 5. Tábor, 6. Blaník), polky - Vzpomínka na Plzeň, Luisina

Antonín Dvořák 1841-1904 - 10 oper, nejslavnější jsou: Jakobín, Čert a Káča, Rusalka, 9 symfonií - 9. Novosvětská (e moll), symf. básně: Polednice, Holoubek, Zlatý kolovrat, Vodník, Slovanské tance 1. a 2. řada, Moravské dvojzpěvy, oratoria: Stabat mater, Svatá Ludmila, kantáta Svatební košile, Rekviem

Zdeněk Fibich 1850-1900 - opery: Nevěsta Mesinská, Bouře, Šárka, symf. báseň: Toman a lesní panna, melodramy koncertní: Štědrý den, Vodník, melodramatická trilogie Hippodamie (1. Námluvy Pelopovy, 2. Smír Tantalův, 3. Smrt Hippodamie), 3 symfonie

Ruský romantismus:

Petr Iljič Čajkovský 1840-1893 - 6 symfonií - 6. Patetická, opery: Evžen Oněgin, Piková dáma, balety: Labutí jezero, Louskáček, Šípková Růženka, 3 klavírní a 1 houslový koncert

Nikolaj Rimskij-Korsakov 1844-1908 - opery : Sněhurka, Sadko, Pohádka o caru Saltánovi, Zlatý kohoutek

Modest Petrovič Musorgskij 1839 - 1881 - opera Boris Godunov, cyklus klavírních skladeb Kartinky - Obrázky z výstavy

Verdi, Schubert, Chopin:

Giuseppe Verdi 1813-1901 - operní skladatel, nejslavnější opery: Nabucco, Rigoletto, Trubadúr, Traviata, Maškarní ples, Aida, Othello

Franz Schubert 1797-1828 - zakladatel umělé písně, 9 symfonií nejznámější je 8. h-moll Nedokončená, 15 smyčc. kvartetů, klavírní kvintet Pstruh, přes 600 písní shrnutých do cyklů Spanilá mlynářka, Zimní cesta, Labutí zpěv

Fryderyk Chopin 1810-1849 - polský skladatel a klavírní virtuoz, 2 klavírní koncerty, 4 sonáty, 27 etud, 24 preludií, 16 polonéz, 58 mazurek, 20 nokturn

Novoromantické trojhvězdi:

Hector Berlioz 1803-1869 - žák českého skladatele Antonína Rejchy, tvůrce první programní symfonie - Fantastická symfonie, všech 5 částí sjednotil společnou hudební myšlenkou - idée fixe, další symfonická díla jsou Harold v Itálii, Romeo a Julie, Faustovo prokletí, opery: Benvenuto Cellini, Trojané, Rekviem - monumentální dílo pro tenor, sbor a orchestry

Ferenc Liszt 1811-1886 - žák českého skladatele Antonína Rejchy, maďarský hud. skladatel a nejslavnější klavírní virtuoz 19.stol. Je tvůrcem symfonické básně např. Co slyšíme v horách, pracoval také s příznačným tématem, formu jednovětých symf. básní přizpůsobil mimohudebnímu programu, rozvinul a zdokonalil techniku klavírní hry. Dílo: 2 symfonie Faustovská a Dantovská, 13 symf. básní, klavírní koncerty, klavírní skladby - sonáta h moll, 19 Uherských rapsodií

Richard Wagner 1813-1883 - byl reformátorem opery - technika leitmotivů. Dílo: opery Bludný Holanďan, Tristan a Isolda, Lohengrin, Mistři pěvci norimberští, tetralogie Prsten Niebelungův: 1. Rýnské zlato, 2. Valkýra, 3. Siegfried, 4. Soumrak bohů